

CENTRALE VOOR ARBEIDERSOPVOEDING (CAO), opgericht in februari 1911, mede dankzij giften van Ernest Solvay.

De raad van beheer werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de Belgische Werkliedenpartij (BWP) en haar organisaties. Hendrik de Man werd de eerste bestendige secretaris. Van 1934 tot 1940 werd de organisatie geleid door Edgard Delvo.

De Centrale legde zich toe op de uitbouw van een uitgebreide scholendienst, de oprichting van plaatselijke afdelingen en van een centrale wetenschappelijke bibliotheek en de inrichting van avondonderwijs. Door haar culturele doelstellingen paste de CAO zich aan de culturele eigenheid van de taalgemeenschappen aan.

De CAO bouwde een modern, openbaar bibliotheekwezen in Vlaanderen uit. Hiertoe werd in 1929 een Dienst der Socialistische Bibliotheken opgericht. Onder leiding van Ger Schmook kwam een correspondentie cursus voor bibliothecarissen tot stand en werd het tijdschrift *De Bibliothecaris* met praktische raadgevingen uitgegeven. Op die manier zorgde de CAO voor de verspreiding van een Nederlandse cultuur in Vlaanderen.

Na de Tweede Wereldoorlog verliep de heropbouw eerder langzaam. In de jaren 1950 werkte de CAO samen met de vier takken van de gemeenschappelijke actie om de vorming te organiseren die meer in pragmatische zin evolueerde. Het accent kwam te liggen op een concrete technische vorming voor leden van ondernemingsraden en comités voor veiligheid en gezondheid in de bedrijven. Het Nationaal Bibliotheekfonds met Schmook, Jos Torfs en Leo Magits, bleven vechten voor de uitbreiding van de bestaande bibliotheken en de afbouw van de zuilenbibliotheken ten gunste van één pluralistisch bibliotheeknet. In juli 1968 werd de CAO ontbonden ten voordele van de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid. De CAO gaf vier periodieken uit: *Ontwikkeling* (1919-1933), *Opgang* (1930-1933), *Wil en Weg* (1937-1940), *Opvoeding* (1947-1987).

LITERATUUR: L. Janssens, *75 jaar Centrale voor Arbeidersopvoeding. Centrale voor Socialistische Cultuurbeleid*, 1986.

LUC LIEVIJNS